

روزنامه رسمی جمهوری اسلامی ایران

قوه قضائیه

مرجع تصویب: قوه قضائیه

شماره ویژه نامه: ۶۵۹

چهارشنبه، ۲۳ بهمن ۱۳۹۲

سال شصت و نه شماره ۲۰۰۸۲

دستورالعمل تشکیل بانک اطلاعات هویت ژنتیک ایران

شماره ۱۰۰/۶۴۰۴۷/۹۰۰۰

۲۰/۱۱/۱۳۹۲

جناب آقای سینجلی جاسبی

رئیس محترم هیأت مدیره و مدیرعامل روزنامه رسمی کشور

با احترام تصویر دستورالعمل شماره ۱۰۰/۶۴۰۴۷/۹۰۰۰ - ۲۰/۱۱/۱۳۹۲ ریاست محترم قوه قضائیه جهت درج در روزنامه رسمی به پیوست ارسال می‌گردد.

مدیرکل دبیرخانه قوه قضائیه - محسن محدث

دستورالعمل تشکیل بانک اطلاعات هویت ژنتیک ایران

در اجرای بند یک قسمت ز ماده ۲۱۱ قانون برنامه پنجم توسعه قانون برنامه پنجساله پنجم توسعه جمهوری اسلامی ایران، مصوب ۱۵/۱۰/۱۳۸۹ مجلس شورای اسلامی، دستورالعمل تشکیل بانک اطلاعات هویت ژنتیک ایران به شرح مواد آتی تصویب می‌شود:

فصل اول: کلیات

ماده ۱- به منظور اجرای تکلیف بند یک قسمت ز ماده ۲۱۱ قانون برنامه پنجم توسعه جمهوری اسلامی ایران، بانک اطلاعات هویت ژنتیک ایران، که در این دستورالعمل به اختصار بانک ژنتیک نامیده می‌شود در قوه قضائیه و در زیرمجموعه سازمان پزشکی

قانونی کشور تشکیل می‌گردد. به طور کلی مسئولیت بانک ژنتیک دریافت شناسه‌های ژنتیک افراد و نمونه‌های انسانی از آزمایشگاه‌های مورد تأیید بانک ژنتیک، ذخیره‌سازی و مقایسه تطبیقی آنها می‌باشد. شناسه‌های ژنتیک، اطلاعات تشخیص هویت ژنتیک افراد می‌باشند که دارای خصوصیت منحصر به فرد بوده، امکان ذخیره‌سازی الکترونیک و مقایسه تطبیقی آنها جهت شناسائی مجرمین و یا بقایای انسانی مجهول الهویه وجود دارد. در صورت مشابهت شناسه‌های جدید به دست آمده از صحنه جرم یا شناسه‌های ذخیره شده در بانک ژنتیک و اعلام آن به مراجع قضائی ذیربط امکان شناسائی فرد مورد نظر فراهم می‌گردد. این فن‌آوری در موارد مختلف تشخیص هویت، از جمله مجرمین و قربانیان حوادث غیر مترقبه مورد استفاده قرار می‌گیرد.

ماده ۲- اهداف تشکیل بانک ژنتیک عبارت است از:

الف) هدف کلی:

تهیه شناسنامه هویت ژنتیک و بررسی و مطابقت آنها جهت تعیین هویت

ب) اهداف کاربردی:

۱- ارائه خدمات تخصصی در حوزه علوم ژنتیک در جهت کشف هویت مجرمین

۲- ارائه خدمات تخصصی در حوزه علوم ژنتیک در جهت کشف هویت افراد مجهول الهویه

۳- انجام تحقیقات علمی و کاربردی

ماده ۳- اصطلاحات و اختصارات به کار رفته در این دستورالعمل عبارت است از:

الف) شناسه‌های ژنتیک: مجموعه‌ای از کدهای ژنتیک است که از آزمایش بر روی نمونه‌های زیستی بدست می‌آید و در جهت تشخیص هویت مورد استفاده قرار می‌گیرد.

ب) شناسنامه هویت ژنتیک: شناسه‌های ژنتیک به همراه مشخصات فردی، شناسنامه هویت ژنتیک هر فرد را تشکیل می‌دهد.

ج) بانک ژنتیک: به تشکیلاتی اطلاق می‌شود که بصورت کشوری و جهت تعیین هویت، شناسه‌های ژنتیک و مشخصات فردی افراد و نمونه‌های انسانی را دریافت، ذخیره‌سازی و تعیین مطابقت می‌کند.

فصل دوم: ارکان بانک ژنتیک

ماده ۴- بانک ژنتیک مشتمل بر ارکان زیر است:

۱- هیأت مدیره ۲- رئیس بانک ژنتیک ۳- رئیس هیأت مدیره ۴- تشکیلات اجرایی

ماده ۵ - هیأت مدیره بانک ژنتیک به ریاست رئیس سازمان پزشکی قانونی کشور تشکیل می‌شود. این هیأت متشکل از ۱۲ نفر به ترتیب زیر می‌باشد.

۱- رئیس سازمان پزشکی قانونی کشور (رئیس هیأت مدیره).

۲- دادستان کل کشور یا نماینده تام‌الاختیار ایشان.

۳- فرمانده نیروی انتظامی یا نماینده تام‌الاختیار ایشان.

۴- رئیس مرکز حفاظت اطلاعات قوه قضائیه یا نماینده تام‌الاختیار ایشان.

۵- رئیس سازمان زندان‌ها و اقدامات تأمینی و تربیتی کل کشور یا نماینده تام‌الاختیار ایشان.

۶- معاون پزشکی و آزمایشگاهی سازمان پزشکی قانونی کشور.

۷- معاون آموزشی و پژوهشی سازمان پزشکی قانونی کشور.

۸- سه نفر از متخصصین علوم مرتبط.

۹- رئیس بانک ژنتیک (دبیر هیأت مدیره).

۱۰- یک نفر قاضی عالی رتبه با ابلاغ رئیس محترم قوه قضائیه.

تبصره - دبیر هیأت مدیره به پیشنهاد رئیس هیأت مدیره حسب مورد از سایر متخصصین علوم مرتبط جهت حضور در جلسه و ارائه نظر کارشناسی بدون داشتن حق رأی دعوت می‌نماید.

ماده ۶ - وظایف هیأت مدیره بانک ژنتیک بشرح زیر است:

۱- انتخاب رئیس بانک ژنتیک

۲- تعیین خط مشی و برنامه‌ریزی اجرائی

۳- تصویب بخشنامه‌های فنی و اجرائی لازم

۴- بررسی و تأیید برنامه مالی و بودجه سالانه ارائه شده از طرف رئیس بانک ژنتیک و پیشنهاد به رئیس قوه قضائیه جهت تأمین اعتبارات مالی

۵- تصویب ترازنامه سالانه

۶- پیشنهاد هرگونه تغییر در دستورالعمل تشکیل بانک ژنتیک جهت تصویب رئیس قوه قضائیه

۷- انتخاب متخصصین علوم مرتبط جهت عضویت در هیأت مدیره

۸- نظارت بر حسن اجرای فعالیت‌ها و هزینه‌کرد بانک ژنتیک و ارزیابی عملکرد سالانه آن

۹- بررسی و تصویب پیشنهادها ارائه شده از طرف رئیس بانک ژنتیک یا اعضاء هیأت مدیره

۱۰- ارائه گزارش عملکرد سالانه بانک ژنتیک به رئیس قوه قضائیه

۱۱- تعیین مدت زمان نگهداری از نمونه‌ها و شناسه‌های ژنتیک و اطلاعات مرتبط همراه، با در نظر گرفتن موارد امنیتی، اخلاقی و ظرفیت‌های موجود.

تبصره ۱- جلسات هیأت مدیره با حضور حداقل ۲/۳ اعضاء رسمیت می‌یابد و اتخاذ تصمیم جلسات با اکثریت آراء حاضرین خواهد بود.

تبصره ۲- جلسات هیأت مدیره هر سه ماه یک بار بوده و جلسات فوق‌العاده به پیشنهاد رئیس هیأت مدیره تشکیل می‌گردد.

ماده ۷- رئیس بانک ژنتیک از میان متخصصین علوم ژنتیک با پیشنهاد رئیس هیأت مدیره و تصویب اکثریت اعضاء به مدت ۳ سال انتخاب

می‌شود. انتخاب مجدد وی بلامانع است.

ماده ۸ - وظایف رئیس بانک ژنتیک بشرح زیر است.

۱- انجام امور اجرایی بانک ژنتیک.

۲- اجرای مصوبات هیأت مدیره.

۳- ارائه پیشنهادات مرتبط با امور اداری، مالی، آموزشی و پژوهشی به هیأت مدیره.

۴- معرفی نیروی انسانی متخصص جهت عقد قراردادهای استخدامی.

۵- عقد قراردادهای مالی اسناد تعهدآور، تفاهم‌نامه‌های لازم در چهارچوب ضوابط مربوط.

۶- ابلاغ ضوابط و استانداردهای لازم جهت عقد قرارداد الحاق آزمایشگاه‌ها به سامانه بانک ژنتیک.

۷- ارائه گزارش عملکرد به هیأت مدیره.

۸- ارائه تراز مالی سالانه به هیأت مدیره.

تبصره - رئیس بانک می‌تواند عنداللزوم از نظرات فنی و مشورتی کارشناسان رشته‌های مرتبط دیگر استفاده نماید.

۹- برنامه‌ریزی در جهت انجام آزمایش‌های تشخیص هویتی در آزمایشگاه‌های طرف قرارداد.

۱۰- دریافت و ذخیره‌سازی شناسه‌های ژنتیک و اطلاعات فردی موارد زیر از مراکز پزشکی قانونی و نیروی انتظامی سراسر کشور و آزمایشگاه‌های معتبر ژنتیک مورد تأیید بانک ژنتیک:

الف - متهمین، مجرمین و محکومین.

تبصره - تعیین اولویت برای ثبت اطلاعات ژنتیک و تشخیص هویتی متهمین، مجرمین و محکومین به عهده هیأت مدیره بانک ژنتیک می‌باشد.

ب - نمونه‌های به دست آمده از صحنه جرم، قربانیان وقایع جنایی و بقایای انسانی مکشوفه.

ج - اجساد مجهول الهویه که امکان شناسایی آن‌ها به روش‌های دیگر وجود نداشته باشد.

د - خویشاوندان مؤثر در تعیین هویت.

ه - کارشناسان یا نمونه‌گیران شاغل که در نقل و انتقال یا انجام آزمایش‌های بر روی نمونه‌های بیولوژیک جهت تشخیص هویت فعالیت می‌نمایند.

و - ترتیب اجراء اولویتها در سایر موارد با تصویب هیأت مدیره بانک ژنتیک.

تبصره - دامنه شمول بانک ژنتیک سایر افراد با پیشنهاد هیأت مدیره بانک و تصویب رئیس محترم قوه قضائیه می‌باشد.

۱۱- بررسی و مطابقت شناسه‌های ژنتیک نمونه‌های دریافتی با شناسه‌های ژنتیک ذخیره شده در بانک ژنتیک.

۱۲- اعلام نتیجه بررسی مطابقت شناسه‌های ژنتیک به مراجع قضائی ذربط و همچنین پاسخگویی به سایر مراجع به تجویز قانون.

۱۳- انجام امور تحقیقاتی.

ماده ۹- متخصصین علوم مرتبط از قبیل دارندگان تخصص در علوم ژنتیک پزشکی، پزشکی مولکولی، پزشکی قانونی، بیوتکنولوژی، بیولوژی سلولی و مولکولی، علوم رایانه، حقوق و اخلاق پزشکی می‌باشند که برای مدت ۳ سال انتخاب می‌شوند. انتخاب مجدد آنان بلامانع است. متخصصین علوم مرتبط که عضو هیأت مدیره می‌باشند، نباید در آزمایشگاه‌های طرف قرارداد بانک ژنتیک اشتغال داشته باشند.

ماده ۱۰- متخصصین علوم مرتبط علاوه بر عضویت در هیأت مدیره بانک ژنتیک در موارد زیر نیز همکاری لازم را با رئیس بانک بعمل می‌آورند.

۱- تهیه و پیشنهاد ضوابط و استانداردهای ضروری لازم‌الاجراء جهت همکاری آزمایشگاه‌ها با بانک ژنتیک.

۲- تعیین معیارهای علمی و فنی لازم در خصوص تهیه، کدگذاری، ارسال، ذخیره‌سازی و امحاء نمونه‌ها، شناسه‌های ژنتیک و اطلاعات تشخیص هویتی، در سطح مراکز و آزمایشگاه‌های طرف قرارداد.

۳- اعلام نظر فنی درخصوص تکنیک‌های مورد استفاده آزمایشگاه‌های طرف قرارداد در آزمایش بر روی نمونه‌های مرتبط با بانک ژنتیک.

۴- ارزیابی و اعلام نظر کارشناسی در خصوص مدارک ضمانت کیفی داخلی یا خارجی آزمایشگاه‌های طرف قرارداد.

۵- تهیه و پیشنهاد دستورالعمل ارزیابی فعالیت آزمایشگاه‌های طرف قرارداد.

۶- اعلام نظر مشورتی در پاسخ به درخواست رئیس بانک ژنتیک در زمینه‌های فنی، حقوقی و اخلاقی مرتبط با بانک ژنتیک.

فصل سوم: تشکیلات اجرایی

ماده ۱۱- تشکیلات اجرائی بانک ژنتیک شامل پرسنل فنی، حقوقی و علوم رایانه می‌باشد که زیر نظر رئیس بانک ژنتیک فعالیت می‌نمایند.

فصل چهارم: شرایط و ضوابط همکاری آزمایشگاه‌های طرف قرارداد با بانک ژنتیک

ماده ۱۲-

۱- آزمایشگاه‌های دولتی، خصوصی یا تعاونی در صورت تمایل با رعایت استانداردهای اعلامی از سوی بانک ژنتیک می‌توانند درخواست خود را جهت عقد قرارداد با بانک ژنتیک به منظور انجام آزمایش‌های مورد نیاز بانک ارسال نمایند.

۲- انتخاب آزمایشگاه‌های طرف قرارداد با تأیید رئیس بانک ژنتیک برای مدت معین خواهد بود.

۳- ارتباط بین بانک ژنتیک و آزمایشگاه‌های طرف قرارداد در آزمایشگاه‌های تابع سازمان پزشکی قانونی از طریق مدیرکل استان مربوطه، در آزمایشگاه‌های تابع نیروی انتظامی حسب مورد از طریق رئیس مرکز تشخیص هویت ناجا، یا فرمانده استان مربوط در آزمایشگاه‌های دانشگاهی از طریق رئیس دانشکده مربوط و در آزمایشگاه‌های خصوصی از طریق رئیس آن آزمایشگاه خواهد بود.

۴- آزمایشگاه‌های طرف قرارداد موظفند جهت رعایت مسائل امنیتی و حفظ حریم خصوصی افراد سیستم کدگذاری نمونه‌ها، شناسه‌های ژنتیک و اطلاعات تشخیص هویتی همراه را طبق ضوابط اعلامی از طرف بانک ژنتیک ایجاد نمایند.

۵- اخذ نمونه از محکومین و متهمین صرفاً بر عهده ادارات تابعه سازمان پزشکی قانونی و نیروی انتظامی می‌باشد. در صورت لزوم کارشناس جهت نمونه‌گیری به محل نگهداری آن افراد مراجعه می‌نماید.

۶- آزمایشگاه‌های ادارات فوق‌الذکر می‌توانند در صورت فقدان ظرفیت کافی برای انجام آزمایش‌ها با موافقت رئیس بانک ژنتیک نمونه‌های محکومین و متهمین را پس از ثبت و کدگذاری به صورت کلی یا جزئی به سایر آزمایشگاه‌های طرف قرارداد ارسال نمایند.

۷- آزمایشگاه‌های طرف قرارداد باید روش‌های مورد استفاده خود جهت نمونه‌های مرتبط با بانک ژنتیک را براساس استانداردهای معتبر به صورت الکترونیک هر سال به بانک ژنتیک ارائه نمایند.

۸- آزمایشگاه‌های طرف قرارداد باید شناسه‌های ژنتیک کارشناسان فنی خود به همراه فرم تکمیل شده مشخصات آنان را به بانک ارائه نمایند.

۹- رعایت دستورالعمل‌های ضمانت کیفی و ارزیابی توسط آزمایشگاه‌های طرف قرارداد ضروری است.

۱۰- درج ضوابط مقرر در این فصل در قراردادهای منعقد شده ضروری می‌باشد.

فصل پنجم: سایر مقررات

ماده ۱۲- کلیه هزینه‌های مترتب بر انجام عملیات مربوط به بانک ژنتیک در اجرای تکلیف قانونی بند «ز» ماده ۲۱۱ قانون برنامه پنجساله پنجم توسعه جمهوری اسلامی ایران، با رعایت بند «ف» ماده مذکور به عهده دولت می‌باشد که چگونگی دریافت و هزینه کرد آن توسط هیأت‌مدیره بانک تعیین می‌گردد.

ماده ۱۴- هزینه‌های مستقیم و غیرمستقیم مورد نیاز بانک ژنتیک و آزمایشگاه‌های طرف قرارداد هر سال پس از جمع‌آوری اطلاعات از آزمایشگاه‌ها و بانک ژنتیک توسط رئیس بانک محاسبه و جهت تصویب به هیأت‌مدیره ارائه می‌گردد.

این دستورالعمل در ۱۴ ماده و ۶ تبصره در تاریخ ۱۹/۱۱/۱۳۹۲ به تصویب رئیس قوه قضائیه رسید.

رئیس قوه قضائیه - صادق آملی‌لاریجانی